

NILAPUU - PROJEKTI
LOPPURAPORTTI

Keijo Kaukko
29.2.2004

SISÄLLYS

1 HANKKEEN TAUSTAA.....	3
2 PROJEKTIN KUVAUS	5
2.1 MITÄ NILAPUU ON?.....	5
2.2 PROJEKTISSA TAPAHTUNUTTA	5
2.2.1 Tapahtumat 1.7-31.12.2001.....	5
2.2.2 Tapahtumat 1.1-30.6.2002.....	7
2.2.3 Tapahtumat 1.7.-31.12.2002.....	9
2.2.4 Tapahtumat 1.1.-31.12.2003.....	11
2.3 PROJEKTISSA MUKANA OLEVAT YRITYKSET	17
2.4 PROJEKTIN BUDJETTI 1.8.2000-31.12.2003	19
2.5 OHJAUSRYHMÄ	21
3 PROJEKTISSA HYVÄÄ.....	23
4 PROJEKTISSA PARANNETTAVAA.....	25
5. YHTEENVETO	26

Liitteet

NILAPUU-PROJEKTI

1 Hankkeen taustaa

Nilapuu oli ollut ajatuksena vireillä Kuusamossa jo jonkin aikaa, ennen kuin projekti lähdettiin puuhaamaan. Välillä Nilapuu -ajatus oli lähes haudattu ja sitten taas nostettu esiin. Ajatusta oli kehitelty, kun siihen on ollut mahdollisuutta yrityksillä. Nilapuu -projekti sai alkunsa siitä, kun pieniläpimitäiselle kuitupuuksi kelpaamattomalle puulle ja sahalle kelpaamattomalle järeälle puulle haluttiin lähteä nostamaan jalostusarvoa.

Projektien edetessä yhdeksi merkittäväksi vaihtoehdoksi nousi myös oikein lajiteltuna sahauspinta, jolla ei ollut arvoa juuri lainkaan ennen projektin alkua. Puun pinnasta löytyy usein puun parasta osaa, joka soveltuu erinomaisesti Nilapuu-tuotantoon. Sahauspinnat ovat hyvää materiaalia esimerkiksi erilaisissa koriste-esineissä ja tilojen sisustamiseen liittyvissä innovaatioissa.

Toinen merkittävä seikka projektin aloittamiseen oli Kuusamon vanhojen metsien niukkuus. Kuusamossa vanhat yksityismetsät oli hakattu vähiin. Kuusamon yhteismetsällä oli vielä jäljellä jonkin verran vanhoja metsiä, mutta huomattava osa niistä liitettiin suojelualueisiin.

Ensimmäisen Nilapuu-esiselvityksen tekeminen aloitettiin Kuusamossa vuonna 1997. Hanketta johti erikoispuuseppä Sulo Määttä yhteistyössä muutamien muiden paikallisten puualan yrittäjien kanssa. Tämän Hukkapuusta hyvinvointiin -hankkeen loppuraportti valmistui keväällä 1999.

Sulo Määttän ja Oulun yliopiston Thule-instituutin tekemien selvitystöiden pohjalta laadittiin rahoitushakemus 8.3.1999 Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolle. Hakemus käsiteltiin maakunnan yhteistyöryhmässä 8.4.1999. Rahoituspäätös projektille saatiin 16.7.1999. TE -keskuksen rahoitusosuus oli 80 %, Kuusamon kaupungin 10 % ja paikallisten puualan yrittäjien 10 %.

Nilapuu-koordinaatiohankkeen projektipäälliköksi valittiin syksyllä 1999 Keijo Kaukko, joka otti tehtävänsä vastaan 13.12.1999. Hän laati projektin toiminnasta tarkennetun projektisuunnitelman. Tämän suunnitelman pohjalta projektia vietiin eteenpäin resurssien antamien mahdollisuuksien mukaan. Projektissa kehiteltiin Nilapuu-tuotantoa kannolta valmiiksi pientuotteiksi, sisustusmateriaaleiksi ja hirsituotteiksi. Lisäksi saatiin paljon hyödyllistä tutkimustietoa helpottamaan aloittavien yritysten toimintaa.

Projektille myönnettiin rahoitus 20.5.2000 asti. Rahoja kuitenkin säästy viivästyneen aloituksen ja järkeväen talouspolitiikan takia. Projektin toiminta oli tällöin pahassa vaiheessa, kun toiminta ja tutkimukset olivat kesken. Ohjausryhmän päätöksellä projektille haettiin jatkoaikaa elokuun loppuun asti ja sitä myös saatiin. Projektin budjetti täyttyi jo heinäkuun lopulla. Näin projekti päätettiin ohjausryhmän päätöksellä 31.7.2000.

Toukokuussa 2000 tehtiin rahoitushakemus Nilapuu-projektille. Rahoituspäätös projektille saatiin 5/2001. Projekti pääsi käyntiin varsinaisesti vasta elokuussa 2001, vaikka syksyllä 2000 jo vähän

suunniteltiin toimintoja ja yhteistyökuvioita. Tammikuussa 2001 projekti pantiin seisahduksiin ja jäätettiin odottelemaan virallista rahoituspäätöstä. Kun rahoitus päätös saatiin, niin projekti käynnistettiin täydellä teholla uudestaan elokuussa 2001.

Nilapuu-projekti syntyi yritysälhtöisesti Kuusamoon. Nilapuu-toiminnan käynnistäjinä voidaan pitää yrittäjiä Sulo Määttä , Asko Kurttia sekä Kuusamon Kelomestareita. He olivat miettineet asioita jo ennen projektiakin, ensin jokainen yksikseen ja sitten vähän yhdessäkin.

Jo ennen Nilapuu-projektia sen toiminnan edistämiseksi on tehty mm. seuraavia toimintoja:

- *Hukkapuusta hyvinvointiin –hanke (Sulo Määttä), 1997-1999*
- *Nilapuun mahdolliset valmistusmenetelmät ja käyttökohteet –selvitys (Oulun Yliopisto, Thule-instituutti; K. Nuortimo, E. Kiukaanniemi ja T. Karjalainen) 1998*
- *Nilapuun tuotannon hankkeistaminen –selvitys (Oulun Yliopisto, Thule-instituutti; T. Karjalainen ja E. Kiukaanniemi)*
- *Nilapuun tuotekehitys, tuotantoprosessi ja kustannusrakenne –selvitys (Oulun Yliopisto, Thule-instituutti; K. Nuortimo ja A. Kotivuori), 2000*
- *Nilapuu-projekti, teknikkotyö (Länsi-Lapin ammatti-instituutti; Jorma Määttä), 2000*
- *Nilapuu-koordinaatiohanke (Kuusamon kaupunki, koulutoimi; projektipäällikkö Keijo Kaukko) 1999-2000*

Nilapuu-projekti on tavallaan ”jatkoa” Nilapuu-koordinaatiohankkeelle. Nilapuu-koordinaatiohankkeesta saatiin hyviä tuloksia ja yrittäjillä oli kiinnostusta viedä asiaa eteenpäin. Ilman tätä Nilapuu-projektia, yrittäjien toiminnot olisivat jääneet sellaiseen vaiheeseen, ettei projektin jälkeen olisi jäänyt kovinkaan paljon pysyvää toimintaa Nilapuu-toimintojen piiriin. Tämän vuoksi päätettiin jatkaa toimintaa Nilapuu-projektilla. Nilapuu-projektille haettiin rahoitusta vuosille 8/2000 - 12/2002. Alun viivästyksen vuoksi projektille haettiin jatkoaikaa ja sitä saatiin vuoden 2003 loppuun asti.

2 PROJEKTIN KUVAUS

2.1 Mitä Nilapuu on?

Nilapuu-raaka-aine tuotetaan siten, että puun kuori ja nilakerros poistetaan puusta paineistetun veden avulla, hellävaraisesti puun pintaa rikkomatta. Nilapuusta valmistetuissa tuotteissa käytetään hyväksi puun luonnollista pintaa eri muodoissa, esim. pyöreänä puuna, pintana, läpisahattuna lautana, listoituksina sekä erilaisina koristuksina. Tämän lisäksi voidaan hyödyntää tähän saakka lähinnä polttopuuksi käytettyjä puulajeja, sahauspintaa sekä puun eri osia, kuten oksia. Menetelmä korvaa osaltaan yhä vaikeammin saatavaa keloä. Nilapuuta voidaan tehdä lähes kaikista kotimaisista puulajeista (esim. mänty, koivu, haapa ja kuusi).

Käyttökohteina ovat lähinnä pientuotteet, sisustustuotteet, piharakentaminen sekä erilaiset hirsituotteet. Nilapuun avulla voidaan erottua eduksi massatuotteista. Nilapuulle saadaan kaunis ja luonnollinen pinta, jonka väri voi vaihdella tarvittaessa luonnollisen vaaleasta punaruskean eri värisävyihin ja *luonnollisesti ilman kemikaaleja!*

2.2 Projektissa tapahtunutta

2.2.1 Tapahtumat 1.7-31.12.2001

Projekti pääsi alkamaan heti Nilapuu-koordinaatiohankkeen jälkeen elokuussa 2000. Projektille ei tosin tullut rahoituspäätöstä silloin, vaan Kuusamon kaupunki otti riskin rahoittaa projektia. Projektin toimintaa varten annettiin resursseiksi lähinnä projektipäällikön palkka ja pienet resurssit juokseviin kuluihin. Kuusamon kaupunki ei uskaltanut ottaa enää riskiä tammikuussa 2001, kun rahoitusta ei alkanut kuulumaan. Projekti keskeytettiin tammikuun lopussa 2001.

Projekti lähti käyntiin uudelleen elokuussa 2001, puolen vuoden seisokin jälkeen. Tällöin projektiin palkattiin projektipäälliköksi Keijo Kaukko, joka oli aloittanutkin Nilapuu-projektin. Aluksi oli kui-

tenkin hieman hankala motivoida osaa yrittäjistä jatkamaan toimintaa, kun seisokki oli syönyt osittain uskoa Nilapuu-toimintaan. Kovalla työllä ja puurtamisella saatiin lähes kaikki entiset yritykset mukaan, yhtä lukuun ottamatta. Uusiakin yrityksiä onneksi tuli. Samoin osaa suhteista joutui lämmittämään uudelleen myös muihin yhteistyökumppaneihin päin.

Syksyllä aloitettiin heti toiminta toimintaympäristön kartoituksella. Tiloja toimintaan etsittiin Kuusamon lisäksi Taivalkoskelta. Taivalkoskella olisi ollut parempia tiloja toimintojen kannalta tarjolla, mutta yrittäjien mielipiteet olivat Kuusamon kannalla. Kuusamosta etsittiin tiloja sekä kaupungilta että yksityisiltä, mutta kunnollisia toimintatiloja ei yksinkertaisesti ollut vapaana.

Kuusamon ammatti-instituutin maatalousoppilaitoksen tiloja kartoitettiin ja niitä pidettiin tarkoitukseen parhaiten sopivina. Tilat olivat ahtaat, mutta parhaat mitä oli tarjolla. Tilojen tulevaisuudesta ei ole tietoa vielä tässä vaiheessa. Tiloista tehtiin laajempi vuokraustarjous yhdessä yrittäjien kanssa, kun Raatesalmen tilat tulivat haettavaksi vuokrattavaksi joulukuussa 2001. Pohdittiin, että jos nämä tilat saataisiin käyttöön ja samalle tontille tulisi myös yritystoimintaa Nilapuun pariin, niin projektin toiminnot etenisivät paremmin kuin hyvin. Jos tiloja ei saada toimintojen kehittämiseen, niin toiminta menee enemmän hajautetuksi ja toimintojen kehittäminen olisi vaikeampaa.

Marraskuun alussa projektiin palkattiin kaksi työntekijää (Marko Pesonen ja Sami Vähäkuopus), jotka suorittivat mm. erilaisia testauksia, prosessin kehittämistä, kuorintaa sekä sahausta yrittäjiltä vuokratuilla koneilla ja laitteilla. Nilapuu -referenssikohteita löytyi tuolloin mm. Rukalta useita, Yläläkseltä, Kuusamon keskustasta, Kuusamon ammatti-instituutilta sekä useita mökkien ja ravintoloiden sisustuksia.

Yrityskohtaisia kehittämishankkeita tehtiin Nilapuu-projektin puitteissa syksyn aikana kolme kappaletta, joista päätös saatiin jo yhteen, ennen vuoden vaihdetta. Kaksi muutakin hanketta käynnistettiin, vaikka rahoituspäätöksiä ei vielä saatu. Yhdessä hankkeessa tarkoituksena oli vaihtaa polttoaine kotimaiseksi, toinen on tuotekehitys-/ valmennushanke ja kolmas on investointihanke. Ilman näiden hankkeiden toteutumista Nilapuu-toimintojen kehittämistä olisi ollut vaikea jatkaa järkevästi.

Lisäksi uusien yrityskontaktien luonti oli tärkeää tässä vaiheessa. Varsinkin yhteistyö Ekopine Oy:n ja Oulun yliopiston, Kajaanin kehittämiskeskuksen, mittalaitelaboratorion kautta olivat tuoneet paljon uutta tietoa Nilapuun ympärille. Näiden lisäksi yhteiset messumatkat yrittäjien kanssa sekä yhteisvierailut toisiin yrityksiin olivat tuoneet uutta virtaa sekä uutta tapaa kehittää yritysten toimintoja. Esimerkkinä voisi mainita vierailun Nivalaan Ruukki Componetsille, jossa tutustuttiin mm. työstörobotin toimintaan. Robotti sai pienetkin yrittäjät heräämään ja järjeistämään omia toimintoja mm. turhien työvaiheiden karsinnalla sekä tavaran turhan siirtelyn minimoimisella.

2.2.2 Tapahtumat 1.1-30.6.2002

Tammikuun 21. päivänä käynnistettiin tuotesuunnittelukilpailu Lapin yliopiston teollisen muotoilun yksikön kanssa. Opiskelijoiden suunnittelut eteni hyvin ja suunnittelun avulla saatiin 26 tasokasta työtä kuvineen. Kilpailun voittivat Lasse Kovanen ja Juha Rahko Nilarilla. Nilari on eräänlainen tilanjakaja valaisin (kuva raportin kannessa). Kovanen palkattiin myöhemmin suunnittelijaksi projektiin.

Kilpailutyöt olivat näytteillä Kuusamotalolla 25.3. – 15.4.2002 välisen ajan ja ne saivat erittäin hyvät arvostelut. Nämä tuotteet ovat olleet esillä myös erilaisissa seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa on ollut runsaasti yleisöä paikalla. Näitä tuotteita jatko kehiteltiin projektin aikana ja niistä muodostui yksiä ”kärkituotteita”, projektin loppuun mennessä.

Helmikuun aikana käynnistettiin Nilapuun imago tutkimusta, jotta saataisiin selville kuluttajien ja suunnittelijoiden mielipiteitä Nilapuu –materiaalista. Tätä varten valittiin kaksi tradenomi -opiskelijaa (Sirpa Heiskanen ja Mirja Hiltunen) tekemään opinnäytetyötä Nilapuu –tuotteiden imago tutkimuksesta. Opiskelijat olivat Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoita, Kuusamon toimipai- kasta . Tutkimus perustui kolmessa eri tilaisuudessa tehtyyn kyselyyn kuluttajille, joista saatiin yhteensä 105 vastausta. Lisäksi tehtiin kysely suunnittelijoille, arkkitehdeille ja teollisille muotoilijoille ja näihin vastasi 25 henkilöä. Tutkimus avulla saatiin heti tietoa, että ihmiset pitävät Nilapuusta ja ovat valmiita hankkimaan siitä valmistettuja tuotteita.

Puupuolen opettaja Markku Hynynen veti halukkaille yrittäjille ja muille halukkaille Nilapuu –piiriä kevään aikana. Siellä saatiin paljon uusia virikkeitä ja tuotteita valmistui oikeastaan salaattiottimista asekaappiin.

Kuorintakoneen suunnittelu aloitettiin myös kevään aikana yhteistyössä Insinööritoimisto PRO - Team Oy:n kanssa. Kuorintakoneella on tarkoituksena tehostaa kuorintaa sekä vähentää raskaita työvaiheita.

Nilapuu raaka-ainetta meni yrityksiin kautta moniin kohteisiin mm. Ruka, Ylläs, Levi, Saariselkä, Tahkovouri, Savonlinna, Viro... Näissä paikoissa sisustettiin pääasiassa hotelleita Nilapuulla, mutta on joukossa niin yksityisiä mökkejäkin kuin kirkkokin.

”Koillis-Suomen Puuteollisuuden kehitysnäkymät sekä Puuteollisuuden uudet ekologiset mahdollisuudet” –seminaari pidettiin Kuusamossa 26.4.2002. Seminaari keräsi yleisöä mukaan runsaslukuisesti eli paikalla oli n. 120 henkilöä. Yleisöä oli mukana Lahden ja Rovaniemen väliltä, mutta runsaimmin ihmisiä tuli Oulun läänin alueelta.

Kitkajärven rantaan rakennettiin näyttävä piha-aita Nilapuusta, jonka pituus on n. 200 metriä ja sekin on saanut hyvin julkisuutta mm. arkkitehtuurilehdissä.

Kevään aikana tehtiin lisäksi useita vierailuja oppilaitoksiin (mm. Kemijärvi, Oulu), yliopistoihin (Oulu, Lappi, Kuopio) sekä lukuisiin yrityksiin pohjois-suomen alueella. Lisäksi projektipäällikkö osallistui erilaisiin koulutuksiin mm. TE -keskuksen maaseutuosaston järjestämiin, puualan aktivaattori -koulutukseen, messukoulutukseen... Projektipäällikkö oli mukana myös Koillis-Suomen aluekeskuksen puu- ja metsäryhmässä sekä design-ryhmässä. Sitä kautta hän pystyi hyvin vaikuttamaan Nilapuu -toimintojen tulevaisuuteen.

Lehtiartikkeleita on ollut useaan otteeseen eri lehdissä, niin paikallisissa kuin puualan lehdissä. Artikkelit ovat koskeneet lähinnä seminaariamme, hanke-esittelyjä, tuotesuunnittelukilpailua sekä Kuusamotalolla olevaa tuotenäyttelyä.

2.2.3 Tapahtumat 1.7.-31.12.2002

Projekti osallistui Savonlinnan loma-asuntomessuille lähinnä Asko Kurtin pientuotteilla sekä Nilarilla (Nilari= Lasse Kovasen ja Juho Rahkon suunnittelema tilanjakajavalaisin). Nilari herätti kovasti kiinnostusta ihmisissä. Lisäksi yhteen mökkiin tehtiin Nilalaudasta katto Kuusamon Hirsitalojen toimesta.

Nilapuu –huonekalujen myyntinäyttelyt pidettiin Kalusteliike Tuovisella. Näyttelyssä oli mukana Säkkipuun pirttiryhmä ja PS -Kalusteelta sohva, sohvapöytä ja tv-taso. Napapiirillä pidettiin 3.9 – 7.10 Nilapuu –tuotenäyttely yhteistyössä Craftpolis –hankkeen kanssa.

Uusia yrityksiä on tullut mukaan projektin toimintaan T:mi Jorma Määttä ja JOP-Tuote Ay. JOP-Tuote on sallalainen uusi yritys, joka valmistaa lähinnä ovia ja kalusteita. T:mi Jorma Määttä aloitti uudestaan seisahduksissa olleen yritystoiminnan Nilapuu –projektin kannustuksella .

Imagotutkimus Nilapuu –tuotteille valmistui 18.10.2002 OAMK -opiskelijoiden Sirpa Heiskasen ja Mirja Hiltusen toimesta. Tämä tutkimus osoitti, että Nilapuulla tulisi olemaan käyttöä hyvin laajalaisesti. Sitä pidettiin erittäin kauniina, luonnonmukaisena, ekologisena ja helppona pitää puhtaana. Tutkimuksessa ilmeni myös se, että tuotesuunnittelijoita olisi hyvä käyttää erilaisten tuotteiden ideoimiseen. Tällä tavoin Nilapuu pääsee sen ominaisuuksille tarkoitettuun oikeuksiinsa.

Esitettä ja WWW –sivuja alettiin uudistamaan, kun edellisen esitteen sijaan tarvittiin esite myös englannin ja saksan kielellä. WWW-sivut olivat myös kuviltaan vanhat, joten niiden uudistaminen oli paikallaan. (<http://edu.kuusamo.fi/kai/nilapuu>)

Uusia koneita vuokrattiin projektin, yritysten ja Kuusamon ammatti-instituutin yhteiskäyttöön. Vuokrattavia koneita olivat CNC -kone, oiko-, tasohöylä, vannesaha sekä alajyrsin. Näiden koneiden avulla pyrittiin tehostamaan yritysten toimintaa sekä kehittämään uusia tuotteita, joita entisillä välineillä ei pystytty tekemään.

Lahden konemessuilla käytiin 18-19.10.2002, mukana oli lähes 30 yrittäjää paikallisista puualan yrityksistä. Matkalla päästiin tutustumaan uusimpaan tekniikkaan. Matkan aikana yrittäjät tekivät myös konekauppoja. Eli matka oli onnistunut kaikin puolin.

Ensimmäinen Nilapuu –mökki oli lähes valmis syksyllä 2002. Sitä käytiin ihailemassa kauempaakin asti. Mökki ylitti uutiskynnyksen ja se oli lehdissä hyvin esillä. Kyselyitä mökeistä alkoi satelemaan ympäri Suomen lehtijuttujen ilmestymisen jälkeen.

Yhteistyöyrityksille tehtiin tuotannon kehittämiseen hanke. Hankkeen avulla on tarkoituksena tehostaa puiden kuorintaa ja helpottaa siihen liittyviä työvaiheita.

Lokakuun alussa perustettiin Nilapuun kuorintaan ja jatkojalostukseen keskittyvä yritys Nila Wood Oy. Yrityksessä on 5 osakasta, joista neljä työskentelee jatkuvasti perustetussa yrityksessä.

Saksaan puualan seminaariin tuli kutsu esittelemään Nilapuu –toimintoja aikavälille 29.11 – 1.12.2002. Se kuitenkin siirrettiin pidettäväksi keväällä 2003, liian tiukan järjestelyaikataulun takia.

Marras- ja joulukuun aikana oli projektissa edistytty paljon. Esite Nilapuusta valmistui suomen, saksan ja englannin kielellä. Lisäksi video, jossa esitellään Nilapuun toimintaa valmistui. Nilapuu –videolla esiintyy metsurina Jukka Määttä, joka toimi lyhyehkön aikaa projektissa puun hankijana sekä suoritti kuorintatehtäviä.

Nilapuu –esittelymateriaalia oli myös valmistumassa reilut 100 kalvoa, joita voi hyvin esittää myös powerpoint esityksenä. Imagotutkimuksen tekijä Sirpa Heiskanen työskenteli syksyn aikana projektissa avustaen mm. esitysmateriaalin teossa sekä tehden erilaisia toimistotöitä.

Syksyn 2002 aikana oli päästy sopimukseen, että Nilapuusta tehdään myös markkinointitutkimus Oulun Yliopistossa gradutyönä ja sen tekijäksi sovittiin yliopistossa opiskeleva Laura Mauno. Tutkimuksen piti olla valmis toukokuuhun 2003 mennessä.

Syksyn aikana sovittiin, että teollinen muotoilija Lasse Kovanen aloittaa työt projektissa tammi-kuussa 2003 ja hänellä oli tarkoitus kiertää projektissa mukana olevissa yrityksissä, jotka ovat halukkaita vastaanottamaan suunnitteluapua. Näin oli hyvä suunnitella yhteisiä tuoteperheitä ja käyttää ammattiapua yritysکوhtaisissa tuotekehityksissä. Tässä onnistuttiin hyvin ja siitä puhuvat kymmenet uudet tuotteet parhaiten (kuvia liitteenä).

Nilapuun pintakäsittelystä sovittiin tehtäväksi insinööriyö Nila Wood Oy:n yhden osakkaan Jyrki Pitkäsen toimesta ja sen suunniteltiin olevan valmis keväällä 2003. Tässä työssä selvitetään, mitkä pintakäsittelyaineet soveltuvat parhaiten Nilapuulle ja mihin käyttökohteisiin mikäkin. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta valmistuu toinenkin insinööriyö Matti Tenkun tekemänä ja työn aiheena on Nilapuun kuivaus.

Projektipäällikkö oli edelleen mukana aluekeskusohjelman suunnittelussa osioissa metsä ja puu sekä design. Nilapuuta pyrittiin saamaan näkyviin entistä voimakkaammin myös ko. ohjelmassa. Lisäksi lehdissä on ollut useita artikkeleita koskien mm. Nilamökkiä, Imagotutkimusta.

2.2.4 Tapahtumat 1.1.-31.12.2003

Teollinen muotoilija Lasse Kovanen aloitti työt projektissa 7.1.2003. Lasse toi paljon uutta näkemystä tuotteisiin. Hän työskenteli paljon sekä yritysten kanssa yhteistyössä että ammatti-instituutilla mallituotteita valmistuen. Tuotteiden lisäksi Lasse teki esitemateriaaleja, tuotekuvauksia ja oli mukana hahmottelemassa tuotteiden markkinointia.

Kevään aikana alettiin rakentamaan ”Nilapuu-keskusta”, jossa oli näytteillä useiden yritysten tuotteita, kirjallista materiaalia Nilapuusta sekä testaus- ja yritystoimintaa.

Nilapuu-projekti järjesti yhteistyössä Craftpolis –hankkeen kanssa CNC –koulutuksen yrityksille 14-17.4. Koulutukseen osallistui kymmenkunta yritystä Kuusamosta ja Kainuusta. Koulutuksesta saatiin hyvä palaute. Lisäksi projekti järjesti lyhyempiä opastuksia CNC -koneen ympärille yrityksille ke-

vään aikana. Projektissa työskenteli myös Esa Oksanen syksyllä 2003, joka teki pääasiassa yrityksille malleja ja ohjelmia CNC -koneella.

Projektipäällikkö osallistui Hannoverin matkalle 26-29.5. Matka toi lisää uskoa Nilapuu –toimintaan. Lähes vastaavat tuotteet olivat Saksassa moninkertaisissa hinnoissa verrattuna meidän hintoihin. Viimeistelylaatu siellä oli tosin vielä korkeampaa mitä meillä Kuusamossa, mutta kyllä täälläkin siihen päästään koulutuksen ja harjoittelun avulla. Lisäksi matkan aikana saatiin paljon yhteistyökumppaneita Nilapuu-toimintaan.

Kevään aikana projektin/ yritysten toimintaan kävi tutustumassa paljon asiakkaita eri puolilta Suomea. Lisäksi on ollut useita vierailijoita Saksasta sekä Irlannista.

Projektin www-sivut saatiin uudistettua kevään aikana. Ne löytyvät osoitteesta <http://edu.kuusamo.fi/kai/nilapuu>.

Nilapuu-tuotenäyttely pystytettiin 6.6.2003 Ouluntien varteen mainostoimisto Mataresen tiloihin. Näyttely oli muuttuva ja se kesti joulukuun loppuun asti. Näyttelyssä oli mukana tuotteita arkkitehtisuunnittelusta pientuotteisiin asti. Esillä olevat tuotteet myytiin joulukuussa alennusmyyntikampanjalla.

Kevään aikana vei paljon aikaa myös Koillis-Suomen aluemessuille tehdyn osaston sisällön suunnittelu ja toteutus. Osasto menestyi messuilla erittäin hyvin, monen kävijän mielestä se oli messujen mielenkiintoisin. Osastollemme suorastaan jonotettiin lähes kolmen päivän ajan. Keräämämme kirjallisen palautteen perusteella esillä olleet Nilapuu-rakennukset (sauna ja kesäkeittiö) sekä nilapuusta valmistetut pientuotteet olivat lähes kaikkien mielestä kauniita ja houkuttelevia ja moni ilmoitti olevansa valmis ostamaan Nilapuu-tuotteita. Nyt Nilapuu iskeytyi viimeistään kuusamolaisten ja muidenkin messukävijöiden tietoisuuteen. Useat sanoivatkin, etteivät tarkkaan ennen messuja tieneet, mitä on Nilapuu. Lähes kaikki yllättyivät näkemästään positiivisesti ja olivat sitä mieltä, että nilapuu on erittäin houkutteleva rakennusmateriaali. Messuille osallistuminen oli Nilapuusta tiedottamisen kannalta erittäin hyvä ratkaisu. Myös messualueen pääportti tehtiin Nilapuusta ja sekin myytiin messujen jälkeen. Portti löysi paikkansa Rukalta keskeiseltä paikalta.

Koillismaan aluemessut, Kuusamo 7/2003

Elokuussa osallistuimme T:mi Asko Kurtin valmistamilla ja Lasse Kovasen suunnittelemissa Nilari-valaisimilla Rostockin Hansa Sail –messuille. Valaisimet vei Saksaan kainuulainen FinSpirit Oy.

Syyskuussa saimme T:mi Liisa Salmivaaran mukaan T:mi Asko Kurtin, T:mi Jorma Määtän ja Nila Wood Oy:n tuotteita Ranskaan Foire Du Mans – Les Quatre Jours –messuille. Myös sieltä saatu palaute oli positiivista ja tuotteita meni hyvin kaupaksi.

Laura Maunon markkinointitutkimus valmistui lokakuussa. Alun perin työn piti valmistua touku-kuussa 2003, mutta työ viivästyi monien yhteensattumien summista.

Lokakuussa olimme esillä Oulun läänin muotoilupäivien yhteydessä pidetyillä messuilla T:mi Asko Kurtin, Nila Wood Oy:n ja T:mi Jorma Määtän tuottein. Jaoin osaston Craftpolis-hankkeen kanssa. Tuotesuunnitteluun suuntautuneet ihmiset antoivat projektissa tehdyistä ja suunnitelluista tuotteista hyvää palautetta.

Oulun läänin muotoilupäivien messut 10/2003

Osallistuimme Inno Suomi –kilpailuun Nila Wood Oy:n, T:mi Jorma Määtän ja T:mi Asko Kurtin tuottein. Osallistuimme myös Bothnia Design –kilpailuun T:mi Jorma Määtälle suunnitellulla penkillä.

Marraskuussa Kelomestarit Oy vei Nilapuu-yrittäjien tuotteita Kölniin Aquanale-messuille. (kylpylälalan messutapahtuma). Kelomestareiden mukaan Nilapuu -tuotteet herättivät kiinnostusta ja materiaalilla on monia asiakkaita miellyttäviä ominaisuuksia. Palautteen mukaan tuotesuunnitteluun tehdyt panostukset olivat tärkeitä ja jatkossakin asiaan tulisi panostaa. Messujen jälkeen Nilapuusta tehty nurkkaus ja tuotteet jätettiin Saksaan Laatzenin kaupungin kylpylän eteisaulaan jatkuvaksi näyttelyksi.

Marraskuussa valmistui Matti Tenkun lopputyö aiheesta ”Nilapuutavaran kuivauksen kehittäminen”. Työ tehtiin Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa puutekniikan koulutusohjelmassa.

Joulukuussa osallistuimme Sokkelopuu Ay:lle suunnitellulla piha-aitaelementillä Avantgarden – puutarhatuotekilpailuun.

Joulukuun 12. päivä järjestimme projektin loppuseminaarin, jossa puhuivat projektipäällikkö Keijo Kaukko sekä teollinen muotoilija Lasse Kovanen, Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksen työkoordinaattori Maria Isolahti, Kuusamon ammatti-instituutin tekniikan yksikön johtaja Sauli Kivelä, Nilapuun imagotutkimuksen tekijä Sirpa Heiskanen ja Ekopine Oy:n toimitusjohtaja Hannu Kokko. Valitettavasti markkinatutkimuksen tekijä Laura Mauno ei sairastumisen vuoksi päässyt paikalle, niinpä hänen työnsä esitettiin Keijon ja Lassen voimin – niin hyvin kuin osattiin - ja ohjattiin kiinnostuneet tutustumaan tutkimukseen.

Seminaarin tarkoitus on tuoda julki Nilapuu-projektin aikaansaannoksia ja luoda uskoa aiheen tulevaisuuteen projektin jälkeen. Seminaaripuheista mainittakoon Maria Isolahden puhe, jossa hän ilmaisi ”rahoittajan roolissa” olevan tyytyväinen projektin aikaansaannoksiin ja erityisesti siihen, että projekti oli toiminut hyvin käytännön tasolla jalkautuessaan yrityksiin. Projektissa oli Isolahden mukaan saatu aikaan sekä suuria että pieniä asioita ja se täytti rahoittajan projektille asettamat vaatimukset. Ekopinen toimitusjohtaja Hannu Kokko puhui Nilapuutavaran kyllästämisestä mäntyöljyllä sekä Keski-Euroopan ja Britannian markkinanäkymistä. Hannu uskoi Nilapuu-tuotteiden markkinoihin ja loi lisää uskoa myös paikallisiin yrittäjiin omilla esimerkeillä.

Ennen varsinaista seminaaritilaisuutta järjestettiin osallistujille bussikyvyditys Nilapuu-kohteisiin. Kävimme katsomassa Nilapuu-tuotenäyttelyä, Nilapuu -sisustusratkaisun Heikki Kilpelänahon talossa sekä Reijo Kämäräisen Nilapuu-huvilan ja saunan.

Kuusamon ammatti-instituutin tekniikan yksikön metalliala toteutti PRO-Team Oy:n suunnitteleman puun kuorintalinjan ydinosan, pesuriyksikön vuoden 2003 loppuun mennessä, jolloin kuoren poistoa päästäneen kokeilemaan entistä automaattisemmin, usealla vesisuuttimella yhtä aikaa.

Kuusamon ammatti-instituutin artesaani opiskelijoiden kanssa tehtiin vielä syksyllä tuotesuunnittelukilpailu, jonka tuloksena saatiin monia hyviä uusia ideoita Nilapuun käytölle sekä opiskelijoille lisätietoa Nilapuusta sekä sen tarjoamista haasteista.

Nilapuu –toiminnasta saatiin projektin loppuvaiheilla valmiiksi uusi esittelyvideo. Videossa käydään lyhyesti läpi Nilapuu –prosessi kannolta valmiiksi tuotteiksi asti. Videon tekstitys on englanniksi.

Projektin lopputyönä oli tarkoitus rakentaa isompi kokonaisuus Nilapuusta. Kokonaisuus oikeastaan valmistui jo viimeistään messuille eli siellä oli koko osasto Nilapuusta. Vetonauloina siellä toimivat Nilapuutuotteilla sisustetut Arkkitehti Hannu Hiltulan suunnittelemat sauna ja ”kesäkööki”. Näiden rakennusten lisäksi ammatti-instituutin rakennuspuolen opiskelijat aloittivat rakentamaan omana lopputyönään Nilasaunaa opettajansa Juhani Kelan johdolla. Sauna jäi hieman kesken projektin päättyessä, kun monien sattumien kautta aloitus viivästyi. Sauna valmistuu entistä ehompana kevään 2004 aikana.

2.3 Projektissa mukana olevat yritykset

Projektin uudelleen käynnistyessä kyseltiin yrittäjien mielipiteitä heidän suunnitelmistaan ja innokkuuttaan osallistua hankkeen omarahoitusosuuksiin. Yrittäjät olivat antaneet myönteisen lausuntonsa hankkeesta ja olivat valmiit avustamaan rahallisesti ja työpanoksella projektia. Seuraavat yritykset olivat mukana toiminnassa projektin päättyessä:

YRITYS:

- Arkkitehtitoimisto Hannu Hiltula
- Insinööritoimisto Pro-Team Oy
- Koillismaan Puutarha Ay
- Kuusamon Hirsitalot Oy
- Kuusamon Kelomestarit Oy
- PS-Kaluste Ky
- Säkipuu Ay
- Tilausajot Matti Parkkisenniemi Ky
- T:mi Kuusamon Ekopuu
- T:mi Asko Kurtti
- Nila Wood Oy
- Koillismaan Puutarha Ay
- Sokkelopuu Ay

Lisäksi projektin kanssa yhteistyötä ovat tehneet mm. seuraavat yritykset ja toimijat:

- ON –Tuote
- Pölkky Oy
- Ekopine Oy
- JOP –Tuote Ay
- Oulun Yliopisto
- Lapin Yliopisto

- Tampereen Tekninen Yliopisto
- Keskipohjanmaan AMK
- Oulun AMK
- Kuusamon ammatti-instituutti
- Kuusamon kaupunki
- Koillismaan kehittämiskeskus (Koiipuu- ja Craftpolis –hankkeet)
- Pohjois-Pohjanmaan TE –keskuksen maaseutuosasto
- Metsätalouden työohjelmakoordinaattori Maria Isolahti
- Lukuisat muut hankkeet ja toimijat

Tahdomme kiittää heitä kaikkia tässä hedelmällisestä yhteistyöstä eli kiitoksia!

2.4 Projektin budjetti 1.8.2000-31.12.2003

KULULAJI	2/2000	1/2001	2/2001	1/2002	2/2002
Palkat ja sivukulut	11858,69	4164,23	23819,31	40150,40	32664,19
Ostopalvelut	807,30	0	3102,06	16560,35	19735,90
Matkakulut	2586,37	317,59	3389,58	4802,89	3328,68
Luontaisuuorituksot	0	0	0	5208,87	6885,78
Vuokrat	213,60	0	39,69	7577,44	16038,66
Toimistokulut	103,30	6,41	399,77	537,72	565,49
Muut kustannukset	719,38	297,93	2918,16	6647,44	1156,65
-tulot	0	0	166,51	984,22	0
YHTEENSÄ:	16288,64	4786,16	33502,06	80500,89	80375,35

Yllä olevat kustannukset ovat TE -keskuksen hyväksymiä kustannuksia. Alla olevassa taulukossa on haetut kustannukset TE -keskukselta. Alla oleviin kustannuksiin ei oltu saatu rahoituspäätöstä vielä projektin päättyessä 31.12.2003.

KULULAJI	1/2003	2/2003	YHTEENSÄ
Palkat ja sivukulut	37753,92	44404,07	194814,81
Ostopalvelut	4778,42	15146,76	60130,79
Matkakulut	4695,30	3224,57	22334,98
Luontaisuuorituksot	2774,50	3839,75	18708,90
Vuokrat	16380,87	16799,66	57049,92
Toimistokulut	174,65	475,70	2263,04
Muut kustannukset	1777,17	9862,75	23379,48
-tulot	2250,49	1320,00	4721,22
YHTEENSÄ:	66084,34	92433,26	373970,70

Projektin kulut 2000-2003 verrattuna budjettiin

KULULAJI	Kulut yhteensä	Myönnetty budjetti
Palkat ja sivukulut	194814,81	195777,8
Ostopalvelut	60130,79	85065,42
Matkakulut	22344,98	24215,17
Luontaisuuritukset	18708,9	21359,88
Vuokrat	57049,92	63549,98
Toimistokulut	2263,04	3522,81
Muut kustannukset	23379,48	29676,7
-tulot	-4721,22	0
YHTEENSÄ:	373970,70	423167,74

Projektin rahoittajat vuosille 2000-2003

Rahoittaja	2000	2001	1/2002	2/2002	1/2003	2/2003	Yhteensä	Budjetti
TE -keskus, Eu	7337,22	17030,8	34530,26	35383,5	29689,92	41866,59	165838,3	190224,1
TE -keskus, valtio	3950,81	9616,86	22600,84	19289,6	15957,23	22503,93	93919,26	104448,1
Kunta	3371,75	7409,6	11948,4	16093,9	13732,69	22214,99	74771,36	85775,85
Yksityinen , rahallinen osuus		2801,26	7348,72	4644,9	3930	1908	20632,88	21359,86
Yksityinen , luon- taissuuritukset	1628,86	1429,72	4072,67	4963,4	2774,5	3939,75	18808,9	21359,87
YHTEENSÄ	16288,64	38288,2	80500,89	80375,4	66084,34	92433,26	373970,7	423167,7

Projektin kokonaiskustannukset olivat 373970,70. Projektille myönnettävä rahoitus oli yhteensä 423167,72 euroa. Kustannukset eivät täyttyneet täysin, kun emme rakentaneet kuorintakonetta kokonaan, vain pesuriyksikön. Säästöjä tuli myös vuokrasta, kun löysimme edullisemman vaihtoehdon yrittäjien kanssa yhteisistä tiloista Nilapuukeskukselle. Asiantuntijapalkkioissa myös säästettiin, kun projektipäällikkö otti paljon vastuuta ja asioita hoidettavaksi, tehden pitkiä päiviä ilman ylimääräisiä korvauksia. Arvonlisävero aiheutti myös ”säästöä” projektin budjetissa, kun aluksi oletettiin, että se sisältyy projektin hyväksyttäviin kustannuksiin, muttei näin loppujen lopuksi ollut. Projektin hake-

musvaiheessa budjetti laskettiin alv mukaan. Jos alv olisi hyväksytty hankkeen menoihin, niin silloin oltaisiin oltu aika lähellä myönnettyä budjettia. Lisäksi hankkeen tulot pienentävät projektin toteutunutta budjettia.

Projektipäälliköllä niin kuin ohjausryhmälläkin oli hyvissä ajoin tiedossa, ettei projektissa yllätä budjettiin. Päätettiin kuitenkin lopettaa projektin toiminta vuoden 2003 loppuun, kun oltiin tiiviisti työskennelty asioiden parissa ja päästy tavoitteisiin.

2.5 Ohjausryhmä

Ohjausryhmän jäsenten määrä vähennettiin alkuperäisestä seitsemään henkilöön. Henkilöt ja heidän organisaatiot ovat lueteltuina alla:

Erkki Hämäläinen	Kuusamon kaupunki/koulutoimi	(puheenjohtaja)
Kaisu Palosaari	Kuusamon kaupunki/elinkeinotoimi	(varapuheenjohtaja)
Kalevi Hiivala	Te -keskus, maaseutuosasto	
Sulo Määttä	T:mi Kuusamon Ekopuu	(varalla Jorma Määttä)
Timo Majava	Kuusamon kaupungin hallituksen jäsen	
Jarmo Paloniemi	Ammatti-instituutti	(varalla Sauli Kivelä)
Keijo Kaukko	Ammatti-instituutti	(sihteeri)

Ohjausryhmän rinnalle perustettiin projektiryhmä, jossa asioita valmistellaan ohjausryhmän kokoukseen. Projektiryhmä toimii asiantuntijaorganisaationa, jossa on mukana laajasti alan ammattilaisia, seuraavan taulukon mukaisesti:

Kaisu Palosaari	Kuusamon kaupunki/elinkeinotoimi	
Eino Kiukaanniemi	Oulun Yliopisto	(varalla Veijo Leiviskä)
Maria Isolahti	Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus	
Sulo Määttä	T:mi Kuusamon Ekopuu	
Jorma Määttä	Kuusamon Kelomestarit Oy	
Jouni Pätsi	Insinööritoimisto Pro-Team Oy	
Sauli Juurikka	Koillismaan kehittämiskeskus	
Jarmo Paloniemi	Kuusamon ammatti-instituutti	

Markku Hynynen	Kuusamon ammatti-instituutti
Juhani Kela	Kuusamon ammatti-instituutti
Antti Virranniemi	Pölkky Oy
Keijo Kaukko	Kuusamon ammatti-instituutti/ Nilapuu-projekti

Tätä ratkaisua pidimme työskentelyn kannalta tehokkaampana kuin laajaa ohjausryhmää. Näin pystyttiin kehittämään toimintoja siinä ryhmässä, missä on paljon tietoa käytännön toiminnoista. Siellä ideoitiin asioita ja vietiin ne sitten valmiimpana ohjausryhmän käsittelyyn. Ohjausryhmässä tehtiin sitten viralliset päätökset asioista sekä seurattiin projektin etenemistä tarkemmin. Ohjausryhmäkin työskentely tehostui ja siellä säästy aika ”turhalta” miettimiseltä, kun projektiryhmä oli valmistellut asiat jo hyvin.

3 PROJEKTISSA HYVÄÄ

Projektin avulla ollaan pystyttyin aktivoimaan yrityksiä Nilapuu-toimintojen osalta sekä lähentämään yrityksien suhteita toisiinsa. Lisäksi saatiin tiivistettyä Kuusamon ammatti-instituutin ja yrityksen välistä yhteistyötä.

Kuusamossa yleensä suhtauduttiin Nilapuu-toimintaan hyvin positiivisesti. Siltä oli odotuksia ja odotuksiin pyrittiin vastaamaan olemassa olevien resurssien puitteissa. Siinä onnistuimme hyvin! Lisäksi Nilapuu-toiminta vaati tiedottamista laajalle yleisölle ja sitä tehtiin jatkuvasti.

Tuotantotilojen saantia ja niiden yhteyteen yritystoiminnan kehittämistä voidaan pitää hyvinä asioina.

Uusia yrityksiä projektin puitteissa perustettiin kaksi kappaletta. Lisäksi yksi yritys vaihtoi toimialaa ja yksi aloitti toimintansa uudelleen, projektin avustuksella. Toisessa perustetussa yrityksessä on viisi osakasta ja toisessa 10 työntekijää. Yrityksiin syntyi uusia työpaikkoja noin 20 kpl, mutta kaikkia niistä ei voida laskea projektin avulla syntyneiksi. Vaikka varovaisestikin arvioisi, niin tuli projektin puitteissa ainakin puolet tuosta edellä mainitusta luvusta.

Kuorintaprosessin kehittäminen ja tutkiminen ovat olleet hyvin tärkeitä asioita. Kuorinta-aikoja on pystytty lyhentämään huomattavasti (vauhti moninkertaistui). Insinööritoimisto PRO-Team Oy:n suunnittelemana kuorimakoneella pystytään aikoja supistamaan nykyisestä, pieneen osaan sitten, kun kone saadaan toteutettua.

Nilapuun tietoon saattamista voidaan pitää myös hyvänä asiana. Eli yrityksillä ei yksistään olisi ollut mahdollisuutta näin laajaan tiedottamiseen. Nyt koko Suomessa puualaa seuraavat ovat törmänneet jossakin sanaan Nilapuu. Useimmat alan ammattilaiset jo tietävät ja tuntevat, mitä sana tarkoittaa. Ilman projektia tietoisuus olisi jäänyt pääsääntöisesti Kuusamoon.

Lehtiartikkeleitakin projektista on ollut yli 30 kpl (muutamia liitteinä). Lisäksi olemme olleet mukana messuilla esim. Savonlinnan loma-asuntomessut ja näyttelyissä mm. Kuusamossa (useita), Rovaniemellä, Oulussa sekä Ranskassa ja Saksassakin. Esittelymateriaalia on tehty myös laajasti kuten esitteitä, kalvomateriaalit, www-sivut ja video. Niiden avulla on saatu näyttävyyttä lisää toiminnoista. Lisäksi projektipäällikkö on käynyt esittelemässä hanketta monissa eri tilaisuuksissa.

Yrityskohtaiseen Nilapuutuotteiden kehittämiseen Lasse Kovanen on tuonut paljon uutta ideaa vuoden 2003 aikana. Lasse voitti Lapin Yliopiston Nilapuu –tuotesuunnittelukilpailun ja sitä kautta hänet löydettiin projektiin. Hän on suunnitellut paljon uusia tuotteita, joita kohtaan ovat osoittaneet kiinnostusta alan asiantuntijatkin. Lassen työpanoksen ansiosta Nilapuu-tuotteille on avautunut tie – entisten ympäristöjen lisäksi - myös entistä tyylikkäämpiin ja design-orientoituneisiin ympäristöihin.

Projekti oli ideoimassa ja kehittämässä artesaanikoulutusta, joka alkoi syksyllä 2003 Kuusamon ammatti-instituutissa. Koulutukseen sisältyy tiiviisti myös Nilapuu. Koulutukseen on saatu hankittua uusia koneita, joiden hankintaan projektilla on ollut iso vaikutus.

Imago- ja markkinointitutkimuksen valmistuttua, tutkimuksien on nähty palvelevan Nilapuu –yrittäjiä monipuolisesti ja ne luo uskoa jatkaa tätä ansiokkaasti alkanutta työtä nilapuun parissa.

Säänkestotestit jäivät käyntiin Oulun yliopistolla ja niistä saadaan lisätietoa aina puolivuositain, vielä kolme vuoden ajan.

4 PROJEKTISSA PARANNETTAVAA

Projektin alkuvaiheessa toi hieman ongelmia tilojen puute sekä rahoituspäätösten viivästyminen (monista eri syistä). Toimitilat saatiin pitkäkköjen neuvottelujen ja suunnittelujen perusteella keväällä 2002. Projektin toimitiloja on kehitetty Raatesalmelle yrittäjien kanssa yhteistyössä. Tiloissa olisi edelleen kehittelemistä niin, että niistä saadaan toimivammat .

"Sirpalemalli" Nilapuu -yrittämisessä eli se, että jokainen tekee jotain entisissä tiloissa ei toimi kunnon, kun ei ole yhtenäistä paikkaa Nilapuutavaran alkukäsittelyyn. Yrityksien kehittämishankkeiden avulla tätä asiaa voitiin jonkin verran parantaa, kun saatiin lisää tehoa mm. kuorintaan. Tehokkaampia ja keskitetty kuorinta- ja testauspaikka olisi silti tarpeen, että saataisiin tästä sellainen kuvio, jota voitaisiin tarvittaessa kopioida myös muualla. Yhteistyötä ja alihankintatoimintaa on yrityksissä tehostettava yhä kiristyvän kilpailun vuoksi. Jokaisen yrityksen tulisi keskittyä siihen minkä osaa ja panostaa siihen, eikä kaikkeen. Näin säästyttäisiin valtavilta konehankinnoilta ja pystyttäisiin tekemään tuotteet yhdessä entistä tehokkaammin.

Tiedottamista ei tietenkään koskaan ole liikaa uuden asian ympärillä, vaikka sitä onkin tehty paljon. Kun toiminnat yrityksissä saadaan rullaamaan tosissaan ja pystytään vastaamaan asiakkailta tuleviin haasteisiin entistä paremmin, niin tiedotustakin tulee lisätä. Kunnolliset www-sivut myös Nilapuusta yrityksille ovat nykypäivää ja aika edullinen tapa olla laajasti esillä.

Markkinointiin olisi panostettava lisää! Sen heikko osaaminen on suurin pulma niin monille Kuusamolaisille kuin Suomalaisillekin yrityksille. Markkinointiin tosin tehtiin tutkimuksia ja koemarkkinointia, mutta tarvitaan entistä laajempaa yhteistyötä, että saadaan työtä ja toimeentuloa entistä laajemmalle yrittäjä porukalle. Tehokkaampi markkinointi olisi johtanut parempiin tuloksiin ehkä myös tuotesuunnittelutyössä jo projektin aikana.

Osan yrittäjistä olisi toivonut panostavan enempi projektiin, niin oltaisiin saatu vielä enemmän aikaa laajemmalla sektorilla. Yrittäjien jokapäiväiset kiireet sekä pienehköt omarahoitusosuudet vaikuttivat siihen, etteivät he joutaneet panostamaan asiaan täysillä.

5. YHTEENVETO

Projektin alun pienoisista vaikeuksista huolimatta pääsimme erittäin hyvin asetettuihin tulostavoiteisiin ja vielä pienemmällä budjetilla, mitä oli aluksi suunniteltu.

Erittäin tärkeänä asiana voidaan pitää yritysverkoston kokoamista ja sen sisällä yhteistyön kehittämistä. Verkoston avulla pienemmätkin yritykset pystyvät vastaamaan entistä laajempiin asiakkaiden antamiin haasteisiin. Lisäksi saatiin aikaan yritysten sisällä kehittymistä ja kehittämishankkeita yrityksille tehtiin 5 kpl (mm. tuotannon kehittämiseen, uuden henkilöstön palkkaamiseen, konehankintoihin) sekä yksi yleinen kehittämishanke, jolla pyritään parantamaan ammatti-instituutin tarjoamia palveluja yrityksiin. Näiden hankkeiden kautta yritysten toiminnot ovat kehittyneet huomattavasti.

Yritysyhteistyön merkitystä tulee korostaa entisestään tulevaisuudessa, kun kilpailu vaan kiristyy koalalla. Kilpailun kiristyminen johtuu uusista EU-maista sekä muista maista, joissa palkkakustannukset ovat huomattavasti pienemmät kuin meillä Suomessa. Näiden maiden haasteisiin on vastattava entistä laadukkaimmilla tuotteilla sekä tuotannon automatisoinnilla. Laadukkuus tulee pitää sisällään lähitulevaisuudessa kunnollisen laatujärjestelmän tekemistä myös Nilapuu –tuotealalle.

Markkinointiin olisi saatava myös lisää puhtia. Tarvittaisiin joko yrityksiin lisää markkinavoimaa tai sitten yhteinen henkilö pienemmille yrityksille, joka hoitaisi heidän markkinoitaan keskitetysti.

Projektin avulla on saatu paljon positiivista julkisuutta. Lisäksi on saatu tietoa Nilapuu -tuotannolle, asiakkaista ja tietoa raaka-aineesta sekä käyttäytymisestä. Projektin teettämässä lopputöissä (6 kpl) on paljon arvokasta tietoa yrittäjien toimintojen kehittämiseen tulevaisuudessakin.

Puualan koulutukseen ammatti-instituutille saatiin uusi koulutuslinja, artesaani. Ko. linjalle saatiin entistä motivoituneempaa porukkaa pääsykokeiden, uuden opettajan ja uusien konehankintojen kautta. Kuusamossa onkin lupa odottaa hyviä työmiehiä ja –naisia haasteellisiin tehtäviin puualan työmarkkinoille keväällä 2006, kun nämä nuoret valmistuvat ammatteihinsa.

Saimme hankkeen avulla rakennettua Nilapuulle tietyn imagon. Imagoksi lähdettiin rakentamaan tietoisesti pois pahkatöistä. Imago on enempi muotoiluun, sarjatuotantoon ja laadukkuuteen liittyvä kuin pahkatöillä. Tämän eron esiintuomin nähtiin tärkeäksi ja sen on saanut kiitoksia muotoilijoilta. Yrittäjien tulee jatkossakin miettiä tarkasti, mitä tuotteita he valmistavat Nilapuu –tuotteina ja mitä pahkatöinä. Nämä edellä mainitut tuotteet on selvästi pyritty erittämään toisista ja ne ovatkin ihan eri tuotteita. Niille molemmille on olemassa omat asiakassegmentit ja markkinat. On vain tiedettävä mitä tekee ja millä nimellä. Asiakkaille ei voi myydä, eikä kannata myydä kaikki ”vesikuorittua” puuta Nilapuuna!

Koillis-Suomen aluekeskusohjelmassa pitää panostaa tulevaisuudessa entistä enempi alueemme luontaiseen elinkeinoon puuteollisuuteen, niin kuin myös Nilapuuhin, josta olisi vielä rakennettava koillisuomalainen juttu. Tämä idea voi hyvin kadota Kuusamosta, kun ”isot pojat” huomaavat markkinaraon uudelle ekologiselle vaihtoehdolle.

Tehty on siis paljon, mutta tekemistä on edelleenkin paljon! Nyt yrityksillä onkin erittäin hyvät valmiudet jatkaa uraa uurtavaa työtä Nilapuu parissa. Projektin avulla pystyttiin luomaan perustuksia toiminnalle, josta on hyvä ponnistaa eteenpäin!

Lisäksi projektin avustuksella syntyneet uudet työpaikat ja yritykset ovat enemmän kuin tervetulleita alueellemme!

Kuusamossa 29.2.2004

projektipäällikkö

Keijo Kaukko

LIITTEET

- T:mi Jorma Määtän, T:mi Asko Kurtin ja Nila Wood Oy:n tuote-esitteet
- Arkkitehtitoimisto Hannu Hiltulan piirroksia Nila-hirsirakennuksista
- Nilapuusta ilmestyneitä lehtijutut